

Helsinki, Kööpenhamina, Oslo, Tukholma, 22. elokuuta 2002 1(33)

Osavuositarkastus tammi-kesäkuu 2002

Tulos ilman sijoitustoiminnan tuottoja ja kuluja oli vakaa

- Liikevoitto ennen sijoitustoiminnan tuottoja ja kuluja oli vuoden toisella neljänneksellä 409 miljoonaa euroa eli sama kuin ensimmäisellä neljänneksellä
- Tuotot kasvoivat edellisneljänneksestä prosentin 1 513 miljoonaan euroon luottojen ja talletusten kasvun seurauksena. Rahoituskate nousi 2 prosenttia ja palkkiotuotot 4 prosenttia
- Kulut olivat 1 065 miljoonaa euroa, kasvua 3 prosenttia edellisneljänneksestä yhdistymisprosessin toisen vaiheen investointien vuoksi
- Luottokannan laatu pysyi tyydyttävänä
- Luottotappiot laskivat 56 miljoonaan euroon (63 miljoonaan euroa), mikä vastaa vuositasolla 0,16 prosenttia luotonannosta
- Liikevoitto oli 315 miljoonaa euroa

Alavireiset osakemarkkinat

- Sijoitustoiminnan tulos oli –50 miljoonaa euroa
- Henkivakuutustoiminnan arvostuserot ja varaukset olivat tyydyttävällä tasolla
- Varaus eläkekassan vastuuvajeen kattamiseen pienensi tulosta ennen veroja 152 miljoonalla eurolla

Yhdistymisprosessi ja liiketoiminnan kohdentaminen

- Vahinkovakuutuksen myyntiprosessi saatetaan loppuun kolmannella neljänneksellä
- LG Petro Bank -tarjous: kaikki tarvittavat luvat saatu, lunastustarjous tehdään
- Yhdistymisprosessin toinen vaihe etenee nyt 15 projektina

"Ydinliiketoiminnoista saatavien tuottojen vakaa kehitys ja tyydyttävä luottokannan laatu muodostavat vankan perustan toiminnallemme. Vahinkovakuutustoiminnan myynti vakauttaa konsernin tuottoja entisestään. Investoimme toimintamme tehostamiseen ja tulevaan kasvuun, mutta pidämme samalla kulut tiukasti hallinnassa", sanoo Nordean konsernijohtaja Thorleif Krarup.

Nordea on Pohjoismaiden ja Itämeren alueen johtava finanssipalvelukonserni. Konsernilla on kolme liiketoiminta-alueita: vähittäispankki, suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat sekä varallisuudenhoito ja henkivakuutus. Nordealla on yli 10 miljoonaa asiakasta ja 1245 konttoria 22 maassa. Konserni on maailman johtava Internet-pankkipalveluiden tarjoaja ja sillä on 3,1 miljoonaa verkkopankkiasiakasta. Nordea noteerataan Helsingin, Kööpenhaminan ja Tukholman pörssissä.

Liiketoiminta-alueisiin perustuva tuloslaskelma

	4-6	1-3	Muutos	1-6 ¹	1-6	Muutos	1-12 ¹
Miljoonaa euroa	2002	2002	%	2002	2001	%	2001
Rahoituskate	855	837	2	1 692	1 757	-4	3 465
Palkkiotuotot	391	376	4	767	720	5	1 397
Arvopaperikauppa	137	136	1	273	284	-4	543
Vakuutustoiminnan tuotot	93	116	-20	209	310	-33	524
Muut tuotot	37	29	28	66	88	-25	161
Tuotot yhteensä	1 513	1 494	1	3 007	3 159	-5	6 090
Henkilöstökulut	-598	-586	2	-1 184	-1 097	8	-2 188
Muut kulut	-467	-451	4	-918	-815	13	-1 701
Kulut yhteensä	-1 065	-1 037	3	-2 102	-1 912	10	-3 889
Tulos ennen luottotappioita	448	457	-2	905	1 247	-27	2 201
Luottotappiot	-56	-63	-11	-119	-104	14	-373
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta	17	15	13	32	31	3	95
Tulos ilman sijoitustoiminnan tuottoja ja kuluja	409	409	0	818	1 174	-30	1 923
Varainhallinta	-4	11		7	93		124
Henki- ja eläkevakuutus	-12	0		-12	2		-7
Vahinkovakuutus	-29	-7		-36	-21		-13
Muut	-5	0		-5	57		48
Sijoitustoiminnan tulos	-50	4		-46	131		152
Liikearvopoistot	-44	-42	5	-86	-73	18	-147
Liikevoitto	315	371	-15	686	1 232	-44	1 928
Varaus eläkekassan vastuuvajeen kattamiseksi	-152	-		-152	-		-
Verot	-72	-102		-174	-350		-360
Vähemmistöosuus	0	0		0	-2		0
Tulos	91	269	-66	360	880	-59	1 568

Tunnusluvut

Osakekohtainen tulos, euroa	0,03	0,09	0,12	0,29	0,53
Osakekurssi, euroa, kauden lopussa	5,49	6,53	5,49	6,73	5,97
Osakekohtainen oma pääoma ² , euroa	3,90	3,90	3,90	3,76	4,00
Osakkeiden määrä ³ , miljoonaa	2 963	2 965	2 963	2 964	2 965
Oman pääoman tuotto, ilman liikearvoa ⁴ , %	5,7	13,0	9,5	21,6	19,2
Luotonanto, miljardia euroa	143	142	143	135	138
Yleisön talletukset, miljardia euroa	90	86	90	81	83
Oma pääoma ² , miljardia euroa	12	12	12	11	12
Taseen loppusumma, miljardia euroa	251	253	251	233	242
Hoidossa oleva varallisuus, miljardia euroa	100	108	100	101	105
Kulu/tuotto-suhde, pankkitoiminta ⁵ , %	63	64	64	55	58
Yhdistetty kulusuhde, vahinkovakuutus, %	111	113	112	103	106
Ensisijaisen oman pääoman osuus riskisijoituksista, %	7,4	7,2	7,4	7,0	7,3
Vakavaraisuussuhde, %	8,9	9,2	8,9	9,6	9,1
Riskisijoitukset, miljardia euroa	136	140	136	135	136

¹ Postgirot Bank on mukana luvuissa joulukuusta 2001 alkaen.

² Kauden lopussa (vuoden 2001 osingon maksun jälkeen).

³ Kauden lopussa. Tammi-kesäkuussa 2002 osakkeita oli keskimäärin 2 985 miljoonaa laimennusvaikutuksen jälkeen.

⁴ Ilman liikearvopoistoja. Jäljellä oleva liikearvo on vähennetty omasta pääomasta.

⁵ Ennen luottotappioita ja liikearvopoistoja.

Neljännesvuosittainen kehitys

Miljoonaa euroa	Liite	4-6 2002	1-3 2002	10-12 2001	7-9 2001	4-6 2001
Rahoituskate		855	837	852	856	885
Palkkiotuotot ja -kulut	1	391	376	363	314	359
Arvopaperikauppa		137	136	128	131	128
Vakuutustoiminnan tuotot		93	116	72	142	185
Muut tuotot		37	29	37	36	52
Tuotot yhteensä		1 513	1 494	1 452	1 479	1 609
Henkilöstökulut		-598	-586	-562	-529	-556
Muut kulut		-467	-451	-476	-410	-410
Kulut yhteensä	2	-1 065	-1 037	-1 038	-939	-966
Tulos ennen luottotappioita		448	457	414	540	643
Luottotappiot		-56	-63	-56	-213	-59
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta		17	15	35	29	20
Tulos ilman sijoitustoiminnan tuottoja ja kuluja		409	409	393	356	604
Varainhallinta		-4	11	30	1	25
Henki- ja eläkevakuutus		-12	0	45	-54	19
Vahinkovakuutus		-29	-7	43	-35	11
Muut		-5	0	-4	-5	55
Sijoitustoiminnan tulos		-50	4	114	-93	110
Liikearvopoistot		-44	-42	-39	-35	-37
Liikevoitto		315	371	468	228	677
Varaus eläkekassan vastuuveljeen kattamiseksi		-152	-	-	-	-
Verot		-72	-102	55	-65	-193
Vähemmistöosuus		0	0	0	2	-1
Tulos		91	269	523	165	483

Liite 1 **Palkkiotuotot ja -kulut**, miljoonaa euroa

Arvopaperivälitys	46	55	76	56	60
Varallisuudenhoito/rahastot	115	126	115	104	116
Arvopapereiden liikkeeseenlasku	5	4	9	7	20
Luotonanto	91	87	84	84	91
Talletukset ja maksujenvälitys	183	157	139	130	127
Valuutanvaihto	10	8	8	9	8
Muut palkkiotuotot	30	22	17	6	16
Palkkiokulut	-83	-77	-79	-77	-73
Palkkiotuotot ja -kulut mukaan lukien sijoitustoiminta	397	382	369	319	365
josta sijoitustoiminnan tulos	-6	-6	-6	-5	-6
Palkkiotuotot ja -kulut	391	376	363	314	359

Liite 2 **Kulut**, miljoonaa euroa

Henkilöstökulut ¹	603	589	567	535	560
Tietotekniikkakulut ²	128	114	119	104	104
Markkinointikulut	40	27	39	25	25
Posti-, puhelin- ja toimistokulut	63	74	68	56	63
Vuokratulot, rakennukset ja kiinteistökulut	82	82	90	82	91
Muut kulut	156	161	166	149	132
Kulut mukaan lukien sijoitustoiminta	1 072	1 047	1 049	951	975
josta sijoitustoiminnan osuus	-7	-10	-11	-12	-9
Kulut yhteensä	1 065	1 037	1 038	939	966

¹ Tulokseen perustuvia henkilöstökuluja, mukaan lukien voittopalkkiojärjestelmä, oli 18 miljoonaa euroa vuoden 2002 toisella neljänneksellä (17 miljoonaa euroa ensimmäisellä neljänneksellä).

² Sisältää tietokone- ja huoltokulut sekä konsulttien palkkiot. Kokonaisuudessaan tietotekniikkakulut (henkilöstö- ja muut vastaavat kulut mukaan lukien) olivat toisella neljänneksellä 220 miljoonaa euroa (205 miljoonaa euroa ensimmäisellä neljänneksellä).

Konserni

Yhteenveto

Konsernin liiketoiminnan tuotot kehittyivät vuoden 2002 toisella neljänneksellä vakaasti edellisneljännekseen verrattuna.

Tuotot yhteensä kasvoivat prosenttiin. Rahoituskate ja palkkiotuotot kasvoivat, kun taas tuotot vakuutustoiminnasta supistuivat. Kulut lisääntyivät 3 prosenttia.

Tulos ilman sijoitustoiminnan tuottoja ja kuluja oli edellisneljänneksen tasolla, 409 miljoonaa euroa.

Sijoitustoiminnan tulos pieneni 54 miljoonaa euroa ja jäi 50 miljoonaa euroa tappiolliseksi. Lukuun sisältyy vahinkovakuutustoiminnan myynnistä syntynyt 40 miljoonan euron tappio.

Liikevoitto oli 315 miljoonaa euroa eli 56 miljoonaa euroa vähemmän kuin vuoden ensimmäisellä neljänneksellä. Liikevoiton pienentyminen aiheutui heikosta sijoitustoiminnan tuloksesta.

Ruotsin eläkekassan vastuuvajeen kattamiseksi tehty varaus pienensi toisella neljänneksellä katsauskauden tulosta 152 miljoonaa euroa, kuten aiemmin on ilmoitettu.

Vuosineljänneksen tulos oli 91 miljoonaa euroa, joka vastaa 0,03 euron osakekohtaista tulosta. Oman pääoman tuotto ilman liikearvon vaikutusta oli 5,7 prosenttia. Jos Ruotsin eläkekassan vastuuvajeen kattamiseksi tehtyä varausta ei oteta huomioon, osakekohtainen tulos oli 0,07 euroa ja oman pääoman tuotto vastaavasti 10,3 prosenttia.

Toinen neljännes

Markkinaolosuhteet olivat toisen neljänneksen aikana samankaltaiset kuin ensimmäisellä neljänneksellä. Yleinen taloudellinen tilanne pysyi ennallaan ja korkotaso oli matala. Heikkenevä kehitys jatkui toisella neljänneksellä sekä pohjoismaisilla että kansainvälisillä osakemarkkinoilla.

Luotonanto kasvoi 2 prosenttia, kun henkilöasiakkaiden luottojen kysyntä kasvoi edelleen. Talletukset lisääntyivät 5 prosenttia, kun asiakkaat siirsivät varojaan riskittömämpiin sijoituskohteisiin. Kahdentoista viime kuukauden aikana luotonanto kasvoi 7 prosenttia ja talletukset 11 prosenttia.

Tuotot

Rahoituskate oli 855 miljoonaa euroa (837 miljoonaa euroa vuoden 2002 ensimmäisellä neljänneksellä). Myönteinen kehitys aiheutui luotonannon ja talletusvolyyymien kasvusta. Lyhyet korot eivät nousseet kuten oli ennakoitu neljänneksen alussa. Ainoastaan Ruotsissa ja Norjassa ne

nousivat hieman. Luotto- ja talletusmarginaalit pysyivät siten pääosin ennallaan neljänneksen aikana.

Pohjoismaiset ja kansainväliset osakeindeksit kehittyivät heikosti neljänneksen aikana. Pohjoismaiset indeksit laskivat keskimäärin 19 prosenttia. Vaihto Pohjoismaiden pörseissä pienentyi keskimäärin 15 prosenttia.

Heikoista osakemarkkinoista huolimatta palkkiotuotot kasvoivat 391 miljoonaan euroon (376 miljoonaa euroa). Palkkiotuotot maksuliikenteestä lisääntyivät Postgirot Bankin hankinnan ja sähköisten pankkipalvelujen voimakkaan kasvun seurauksena. Maksuliikenteen palkkiotuotot kasvoivat enemmän kuin varallisuudenhoidosta saadut palkkiotuotot vähenivät. Investointipankkitoiminnasta saadut palkkiotuotot lisääntyivät hieman. Hoidossa oleva varallisuus pienentyi 7 prosenttia 100 miljardiin euroon. Neljänneksen aikana saatiin hoidettavaksi myös uutta nettovarallisuutta, vaikka osakemarkkinoiden kehitys oli heikkoa ja asiakkaat siirsivät varojaan riskittömämpiin tuotteisiin.

Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot pysyivät hyvällä tasolla ja olivat 137 miljoonaa euroa (136 miljoonaa euroa). Erään sisältyi pääasiassa asiakkaiden kanssa käydystä valuutta- ja johdannaiskaupasta saatuja tuottoja.

Vakuutustoiminnan tulos ilman sijoitustoiminnan tulosta pienentyi 93 miljoonaan euroon (116 miljoonaa euroa). Tulosta heikensivät vahinkovakuutuksen suuret korvauskulut. Lisäksi heikot osakemarkkinat vaikuttivat henkivakuutuksen tuottoihin. Sijoitustoiminnan tuotot olivat pienemmät kuin vakuutuksenottajille taattu tuotto. Varausten purku ei kattanut eroa kokonaisuudessaan.

Muut tuotot olivat 37 miljoonaa euroa (29 miljoonaa euroa). Suurin osa muista tuotoista oli kiinteistöihin liittyviä tuottoja.

Kulut

Kulut kehittyivät ennakoidusti ja lisääntyivät vain vähän. Kuluja kertyi yhteensä 1 065 miljoonaa euroa (1 037 miljoonaa euroa). Hieman kasvaneet henkilöstö-, tietotekniikka- ja markkinointikulut kuvaavat toiminnan vilkastumista edellisneljänneksestä.

Yhdistymisprosessin toisen vaiheen projekteihin liittyviä kuluja oli toisen neljänneksen aikana 25 miljoonaa euroa (10 miljoonaa euroa).

Luottotappiot

Luottotappioita oli 56 miljoonaa euroa (63 miljoonaa euroa). Yleisiä luottotappiovarauksia ei muutettu toisella

neljänneksellä. Luottotappiot olivat vuositasolla 0,16 prosenttia luotonannosta. Koko vuoden 2001 luottotappiot olivat 0,29 prosenttia luotonannosta.

Epävarmoja saamia oli neljänneksen lopussa 875 miljoonaa euroa (841 miljoonaa euroa), joka on 0,6 prosenttia (0,6 prosenttia) luotonannosta.

Sijoitustoiminnan tulos

Sijoitustoiminnan tulos oli toisella neljänneksellä 50 miljoonaa euroa tappiollinen (4 miljoonaa euroa voitollinen). Tämä johtui pääosin osakemarkkinoiden heikon kehityksen aiheuttamista tappioista henki- ja vahinkovakuutuksen osakesijoitustoiminnassa.

Konsernin varainhallinnan sijoitustoiminnan tulos oli 4 miljoonaa euroa tappiollinen. Joukkolainoista saadut tuotot tasapainottivat osakkeista syntyneitä tappioita.

Aiemmin ilmoitettu 40 miljoonan euron tappio vahinkovakuutustoiminnan myynnistä ja tanskalaisen kiinteistöluottolaitoksen myynnistä saatu 30 miljoonan euron voitto sisältyvät toisen neljänneksen sijoitustoiminnan tulokseen.

Eläkesitoumukset

Osakekurssien laskun jatkumisen vuoksi vastuuvaje Ruotsin eläkekassassa kasvoi toisella neljänneksellä 152 miljoonaa euroon. Kuten aiemmin on kerrottu, vastuuvajeen kasvettua merkittävästi sen kattamiseen päätettiin varautua jo toisen vuosineljänneksen tuloslaskelmassa sen sijaan, että vaje olisi katettu vasta vuoden vaihteen tilinpäätöksessä. Tulos ennen veroja pieneni tämän vuoksi 152 miljoonaa euroa.

Kannatusmaksu mukaan lukien konsernin eläkelaitosten sijoitusten käyvät arvot ylittivät niiden vastuuvelat 91 miljoonalla eurolla kesäkuun lopussa.

Elokuun 20. päivänä konsernin eläkelaitosten sijoitusten käyvät arvot ylittivät niiden vastuuvelat 12 miljoonalla eurolla. Ruotsin eläkekassassa vastuut ylittivät sijoitusten arvot 44 miljoonalla eurolla.

Verot

Toisen vuosineljänneksen verot on laskettu olettaen, että aikaisempien vuosien noin 100 miljoonan euron tappiokirjaukset jaksotetaan tasaerin vuoden 2002 neljänneksille.

Vuosineljänneksen verot olivat 72 miljoonaa euroa. Verojen määrää kasvatti eräiden ulkomaisten sivukonttoreiden yhdistymiseen liittyvä ylimääräinen 10 miljoonan euron vero. Veroviranomaisten päätöksestä on tehty valitus.

Tulos

Tulos oli 91 miljoonaa euroa (269 miljoonaa euroa). Tulosta heikensivät Ruotsin eläkekassan vastuuvajeen kattamiseksi tehty varaus ja sijoitustoiminnan tuloksen pienentyminen toisella vuosineljänneksellä.

Vertailu vuoden 2001 ensimmäiseen vuosipuoliskoon

Vuoden kuuden ensimmäisen kuukauden tulos oli 546 miljoonaa euroa pienempi kuin vastaavana ajanjaksona vuotta aikaisemmin. Edellisvuonna sijoitustoiminnan tulos oli parempi useiden kertaluonteisten myyntivoittojen ansiosta. Lisäksi tuottoja oli enemmän pääasiassa suurempien talletusmarginaalien ja suotuisten markkinaolosuhteiden seurauksena. Kulut olivat prosentin edellisvuotta suuremmat, kun Postgirot Bankin vaikutusta ei oteta huomioon.

Pankkitoiminnan kulu/tuotto-suhde oli 64 prosenttia (55 prosenttia). Ilman sijoitustoiminnan tulosta pankkitoiminnan kulu/tuotto-suhde oli 65 prosenttia (58 prosenttia). Postgirot Bankin vaikutus lukuun oli 2 prosenttiyksikköä.

Luottokannan laatu

Luottojen asiakasryhmäkohtainen jakauma on muuttunut hieman edellisneljänneksestä. Noin 60 prosenttia (61 prosenttia) luotoista oli annettu yrityksille, 38 prosenttia (37 prosenttia) henkilöasiakkaille ja 2 prosenttia julkisyhteisöille. Osa muutoksista johtuu uudelleenryhmittelystä, kun tiettyjä luottoja siirrettiin yritysasiakkaiden luotoista henkilöasiakkaiden luottoihin.

Henkilöasiakkaiden luotoista 77 prosenttia (81 prosenttia) oli asuntoluottoja. Muutos johtui yllä mainitusta uudelleenryhmittelystä, ja asuntoluotot sinänsä lisääntyivät hieman. Muut henkilöasiakkaiden luotot olivat lähinnä kulutus-, auto- ja luottokorttiluottoja sekä tileihin liittyviä luottolimiittejä.

Yrityksille annettujen luottojen asiakasryhmäkohtainen jakauma pysyi pääosin ennallaan. Televiestintäyrityksille annettuja sitovia luottolupauksia oli 6,2 miljardia euroa, kun niitä maaliskuun lopussa oli 6,9 miljardia euroa. Kesäkuun lopussa summasta oli nostettu 4,1 miljardia euroa. Osalla luotoista on täysimääräinen tai osittainen vientiluottotakuu tai muu vastaava vakuus. Suurin osa televiestintäyrityksille annetuista luotoista liittyy pohjoismaisten operaattoreiden ja laitevalmistajien toiminnan rahoittamiseen.

Liiketoiminnan kohdentaminen pohjoismaisiin asiakkaisiin on osaltaan pitänyt luottokannan laadun tyydyttävällä tasolla.

Henkivakuutustoiminta

Pohjoismaisten ja kansainvälisten osakemarkkinoiden heikko kehitys vaikutti neljänneksen aikana kielteisesti konsernin henkivakuutustoimintaan. Osakekurssien laskusta huolimatta arvostuserot ja varaukset olivat sitoumuksiin verrattuna tyydyttävällä tasolla konsernin kaikissa henkivakuutusyhtiöissä sekä kesäkuun lopussa että elokuun puolivälissä.

Henkivakuutustoiminnan edellytyksiä vahvistettiin edelleen antamalla konsernin ruotsalaiselle henkivakuutusyhtiölle 500 miljoonan Ruotsin kruunun pääomailain ja tanskalaiselle yhtiölle 100 miljoonan Tanskan kruunun pääomailain. Kokonaisuutena henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuus on riittävä.

Nordean henkivakuutustoiminnan vakavaraisuuspääoma ylitti elokuun alussa säännösten mukaisen pääomavaatimuksen määrällä, joka kestää osakekurssien 20 prosentin laskun.

Yhdistymisprosessi

Toteutuneita synergiahyötyjä oli neljänneksen lopussa 227 miljoonaa euroa. Nordean pohjoismaisten toimintojen yhdistäminen etenee suunnitelmien mukaan.

Neljänneksen aikana toteutui joitakin pieniä Postgirot Bankin yhdistämiseen liittyviä synergiaetuja. Vuoden jälkipuoliskolla synergioita odotetaan toteutuvan alkuvuotta enemmän.

Aiemmin tehdystä uudelleenjärjestelyvarauksesta käytettiin neljänneksen aikana 15 miljoonaa euroa. Varausta oli neljänneksen lopussa jäljellä 73 miljoonaa euroa, johon sisältyy Postgirot Bankin hankintaan liittyvä 43 miljoonan euron varaus.

Yhdistymisen toinen vaihe

Yhdistymisen toisen vaiheen hankkeita on analysoitu tarkemmin ja ne on asetettu tärkeysjärjestykseen. Näin on päädytty 15 projektiin, joista 7 on jo käynnistetty. Projektit liittyvät konsernin toiminnan kaikkiin osa-alueisiin. Niihin liittyvät investoinnit ja niistä saatavat hyödyt ovat kiinteä osa tulosyksiköiden tavanomaista liiketoiminnan kehittämistä.

Yhdistymisprosessin tavoitteena on luoda vuotuisia lisäsynergioita, joiden suuruus on samaa luokkaa kuin fuusiosta saadut synergiat. Lisäsynergioita voidaan saavuttaa hyödyntämällä täysimääräisesti edut siitä, että Nordea toimii yhtenäisenä konsernina pohjoismaisessa ympäristössä. Synergiat toteutuvat vähitellen vuodesta 2003 lähtien. Täysimääräisinä niiden odotetaan toteutuvan vuodesta 2005 alkaen.

Yhdistymisen toisen vaiheen 15 projektin investointien arvioidaan olevan yhteensä 350–400 miljoonaa euroa. Summasta toteutunee 25 prosenttia vuonna 2002, 50 prosenttia vuonna 2003 ja loput 25 prosenttia vuonna 2004. Noin puolta näistä investoinneista voidaan pitää tavanomaisina liiketoimintaan liittyvinä vuotuisina investointeina. Projekteihin liittyvät kulut olivat toisella neljänneksellä 25 miljoonaa euroa, kun ne ensimmäisellä neljänneksellä olivat 10 miljoonaa euroa.

Toisen neljänneksen aikana päätettiin yhdistää konsernin tietotekninen tuotanto Pohjoismaissa siten, että laiteympäristöjen määrää vähennetään ja laiteympäristöt keskitetään kukin yhteen paikkaan. Kulusäästöjä saadaan ensisijaisesti laitteistojen ja ohjelmistojen keskittämisestä ja standardoinnista sekä lisenssikulujen pienentymisestä. Säästöjen vaikutus kasvaa vähitellen ja vuonna 2005 niiden vaikutuksen odotetaan olevan 70 miljoonaa euroa vuodessa. Tavoitteena on pitää tietoteknisen tuotannon kulutaso muuttumattomana tulevina vuosina, vaikka volyymit kasvavat ja tietotekniikkaa käytetään entistä laajemmin Nordeassa.

Lisäksi päätettiin erottaa liiketoiminta-alueista kaikki yleiset tukipalvelut, jotka eivät liity perusliiketoimintaan, ja perustaa yhteinen tuki- ja hankintapalveluorganisaatio. Uusi toiminto vastaa konsernin omassa käytössä olevien kiinteistöjen hallinnoinnista, sisäisistä palveluista ja hankinnoista. Tarkoituksena on standardoida ja yhtenäistää palvelut sekä lisätä toiminnan tehokkuutta ja yhtenäisyyttä suunnittelemalla sisäiset prosessit uudelleen. Tämä voidaan osaksi toteuttaa sähköisten ratkaisujen ja ulkoistamisen avulla. Tuote- ja laite-toimittajista saatavat kattavat tiedot parantavat hankintatoiminnan laatua ja tuovat siten huomattavia kustannussäästöjä.

Neljänneksen aikana päätettiin myös toteuttaa henkilöstöhallintoon liittyvä koko konsernin kattava hanke. Henkilöstöhallintoon perustetaan yhteinen palvelukeskus kustannustehokkuuden lisäämiseksi. Suurin osa hallintorutiineista yhtenäistetään ja viedään verkkoon. Tämä parantaa olennaisesti linjajohtajien mahdollisuuksia hyödyntää henkilöstöhallinnon osaamista ja parantaa tuottavuutta henkilöstöä kehittämällä.

Nordea sopi toisella neljänneksellä yhteistyöstä saksalaisen ohjelmistoyritys SAP AG:n kanssa. Tarkoituksena on ottaa perusliiketoimintaa tukevissa toimintoissa käyttöön standardoidut järjestelmät. Näitä toimintoja ovat esimerkiksi taloushallinto, henkilöstöhallinto ja hankintapalvelut. Järjestelmien käyttöönottoon liittyvät investoinnit ovat 24 miljoonaa euroa ja ne poistetaan kolmessa vuodessa tämän vuoden kolmannelta neljänneksestä lähtien.

Vahinkovakuutustoiminnan myynti

Nordea ja Tryg i Danmark smba (Tryg i Danmark) allekirjoittivat 19. kesäkuuta 2002 aiesopimuksen, jonka mukaan Nordea myy Tryg i Danmarkille koko vahinkovakuutustoimintansa (Tryg). Kauppahinta on 760 miljoonaa euroa ja se maksetaan käteisenä. Nordealla on oikeus saada lisäkauppahintaa jälkikäteen, mikäli Tryg liitetään johonkin muuhun yritykseen ja/tai Tryg saavuttaa erikseen sovitut tulostavoitteet. Lisäkauppahinta on korkeintaan 90 miljoonaa euroa ja se määräytyy 31. joulukuuta 2004 päättyvän ajanjakson perusteella.

Osto- ja myyntisopimus allekirjoitettiin kesäkuun lopulla. Taloudellinen vastuu Trygistä siirtyi Tryg i Danmarkille 1. heinäkuuta.

Osana kauppaa Nordea ja Tryg sopivat strategisesta kumppanuudesta, jonka mukaan tällä hetkellä voimassa olevaa sopimusta varallisuudenhoidosta ja vakuutusten myynnistä pankkikonttoreiden kautta jatketaan. Tämän sopimuksen mukaan yhtiöt voivat käyttää toistensa jakelukanavia.

Suurin osa vaadittavista viranomaisluvista on saatu ja kauppa saataneen päätökseen vuoden kolmannen neljänneksen loppuun mennessä.

Puolalaisen LG Petro Bankin hankinta

Nordea allekirjoitti toukokuussa ehdollisen sopimuksen, jonka mukaan Nordea ostaa korealaiselta LG:ltä 54,3 prosenttia puolalaisen LG Petro Bankin osakkeista. Sopimuksen ehtona on muun muassa, että Nordea voi tehdä Puolan arvopaperimarkkinainsäädännön mukaisen lunastustarjouksen LG Petro Bankin osakkeista. Kaikki vaadittavat viranomaisluvut on saatu ja Nordea aikoo tehdä lunastustarjouksen lähiaikoina. Tavoitteena on saada syksyn aikana hankittua vähintään 90 prosenttia LG Petro Bankin osakkeista. Liikkeessä olevien osakkeiden kokonaishinnaksi muodostuu 467 miljoonaa zlotya (128 miljoonaa euroa).

Muut viimeaikaiset tapahtumat

Perintäyhtiö Contant Oy myytiin kesäkuun lopussa. Kaupalla ei ollut vaikutusta konsernin toisen vuosineljänneksen tulokseen. Kauppa saataneen päätökseen kolmannella neljänneksellä ja siitä toteutuva myyntivoitto on 22 miljoonaa euroa.

Oma pääoma ja vakavaraisuus

Oma pääoma oli neljänneksen lopussa 11,5 miljardia euroa. Ensisijainen oma pääoma vastasi 7,4 prosenttia riskisijoituksista ja vakavaraisuussuhde oli 8,9 prosenttia. Nordea laski heinäkuussa liikkeeseen 300 miljoonan punnan pääomalainan ja heinä-elokuussa 300 miljoonan euron pääomalainan.

Nordean osake

Pohjoismaisten ja eurooppalaisten finanssikonsernien osakekurssit laskivat toisen neljänneksen aikana noin 20 prosenttia. Nordean osakkeen kurssi oli 21. elokuuta 41,20 Ruotsin kruunua eli 25,8 prosenttia alempi kuin vuoden 2001 lopussa. Osakkeenomistajan saama kokonaistuotto vuoden kuudelta ensimmäiseltä kuukaudelta oli -6,5 prosenttia.

Näkymät

Vaikka osakemarkkinat kehittyivät toisen neljänneksen aikana negatiiviseen suuntaan, yleinen taloudellinen tilanne on pysynyt pääosin ennallaan vuoden alusta lähtien. Edelleen kuitenkin odotetaan, että talous kasvaa Pohjoismaissa vuoden 2002 aikana.

Nordea arvioi liiketoimintansa ja tuottojensa kasvavan hieman vuoden toisella puoliskolla, kun vahinkovakuutuksen myynnin vaikutus otetaan huomioon. Tämä riippuu kuitenkin osakemarkkinoiden kehityksestä.

Nordea valvoo edelleen tarkkaan kulukehitystään. Tavoitteena on pitää vuoden 2002 kulut vuoden 2001 tasolla, kun luvut on oikaistu yritysostojen ja myyntien vaikutuksella sekä niillä yhdistymisprosessin toisen vaiheen investointeihin liittyvillä kuluilla, jotka ylittävät normaalin vuotuisen kulutason.

Luottotappioita kirjattaneen toisella vuosipuoliskolla saman verran kuin vuoden kuuden ensimmäisen kuukauden aikana. Tavoitteena on edelleen, että luottotappiot eivät suhdannekierron aikana keskimäärin ylitä 0,4 prosenttia luottojen ja takausten kokonaismäärästä.

Vakuutustoiminnan myynti antaa Nordealle mahdollisuuden keskittyä ydinliiketoimintoihinsa – pankkitoimintaan ja varallisuudenhoitoon – sekä vähentää liiketoiminnan riippuvuutta pääomamarkkinoiden vaihteluista. Tämän uskotaan vakauttavan konsernin tulosta pitkällä aikavälillä.

Tulos liiketoiminta-alueittain vuoden 2002 toisella neljänneksellä

	Liiketoiminta-alueet							
	Vähittäis- pankki	Suuret yritys- ja yhteisö- asiakkaat (CIB)	Varallisuudenhoito ja henkivakuutus		Vahinko- vakuutus ¹	Varain- hallinta	Muut	Yhteensä
Miljoonaa euroa			Varallisuus - denhoito	Henki- vakuutus ¹				
Asiakasvastuulliset yksiköt:								
Tuotot	1 136	284	61	5	107	32	-112	1 513
Kulut	-675	-170	-38	-43	-125	-7	-7	-1 065
Luottotappiot	-21	15					-50	-56
Pääomaosuusmenetelmällä yhdistellyt yhtiöt		-2					19	17
Tulos ilman sijoitustoimintaa	440	127	23	-38	-18	25	-150	409
Sijoitustoiminnan tulos				-12	-29	-4	-5	-50
Liikearvo							-44	-44
Liikevoitto 4-6, 2002:	440	127	23	-50	-47	21	-199	315
2002: 1-3	420	132	25	4	-31	35	-214	371
2001: 10-12	366	142	25	4	1	38	-108	468
2001: 7-9	425	-5	17	-49	-24	21	-157	228
2001: 4-6	463	94	20	42	36	35	-13	677
Oman pääoman tuotto, %	25	15						5,7
Kulu/tuotto-suhde, pankkitoiminta, %	59	60	62			22		63
Yhdistetty kulusuhde, %					111			111
Tuotevastuulliset yksiköt:								
Tuotot			124					
Kulut			-75					
Sijoitustoiminnan tulos								
Tuotekohtainen tulos 4-6, 2002:			49					
2002: 1-3			56					
2001: 10-12			55					
2001: 7-9			50					
2001: 4-6	65							

¹ Maksutulo, sijoitustoiminnan tuotot, korvauskulut, maksetut korvaukset ja varausten muutos on ilmoitettu nettomääräisinä.

¹ Maksutulo, sijoitustoiminnan tuotot, korvauskulut, maksetut korvaukset ja varausten muutos on ilmoitettu nettomääräisinä.

Nordealla oli vuoden 2002 alkupuoliskolla neljä liiketoiminta-aluetta: vähittäispankki, suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat, varallisuudenhoito ja henkivakuutus sekä vahinkovakuutus. Liiketoimintaa harjoittavilla yksiköillä on hajautettu tulostavuu. Konsernin varainhallintaa hoitaa varainhallinta.

Asiakasvastuu on Nordeassa keskeisellä sijalla. Asiakkaan asiointi konsernissa sisältyy kokonaisuudessaan asiakasvastoallisen yksikön tulostalaskelmaan ja taseeseen. Kohdistetun oman pääoman tuoton laskemisessa käytetään määräysten mukaista veroprosenttia.

Vuodesta 2002 lähtien pääomaa kohdistetaan liiketoimintayksiköille niiden todellisten riskien mukaan. Tässä mallissa otetaan huomioon luotto-, markkina-, vakuutus- ja liiketoimintariskit sekä operatiiviset riskit ja optimoidaan pääoman jakaminen ja käyttö liiketoiminta-alueiden kesken. Strategisia vaihtoehtoja ja tulosta arvioidaan tämän mallin mukaisen tuloksen (ns. economic profit) perusteella.

Varallisuudenhoidolla ja henkivakuutuksella on asiakasvastuu investment management -toiminnasta ja yksityispankkitoiminnasta lukuun ottamatta vähittäispankin kanssa yhteistä yksikköä. Lisäksi liiketoiminta-alueella on

tuotevastuu sijoitusrahastoista. Oheisen taulukon liikevoitossa on mukana asiakasvastoalliset yksiköt. Tuotetulos sisältää myös konsernin tuotot ja kulut sijoitusrahastoista, mukaan lukien myynti- ja jakelukustannukset vähittäispankin konttoreissa.

Neljän liiketoiminta-alueen lisäksi taulukossa esitetään varainhallinnan tulos. Varainhallinta vastaa konsernin omien arvopaperisalkkujen hallinnoinnista ja varainhankinnasta. Sarakkeessa ”muut” esitetään ne tuotot ja kulut, joita ei ole kohdistettu liiketoiminta-alueille. Näitä ovat Nordea Bank Norgen ja ruotsalaisen Postgirot Bankin käteisostojen rahoituskulut, muita lainoja huonommalla etuoikeudella liikkeeseen laskettujen lainojen kulut, tuotot kiinteistösijoituksista ja liiketoimintaan liittyvistä osakeomistuksista, konserniesikunnan kulut, liikearvopoistot, keskitetyt luottotappiovaraukset ja osuudet pääomaosuusmenetelmällä yhdistettyjen yritysten tuloksesta. Niitä ei ole sisällytetty asiakasvastoallisten yksiköiden tulokseen.

Vähittäispankki

- **Vakaa liikevoitto**
- **Kannattavuus on korkealla tasolla; oman pääoman tuotto oli 25 prosenttia**
- **Tuotteiden ja palveluiden myynti kehittyi vakaasti**
- **Tarjous puolalaisesta LG Petro Bankista**

Vähittäispankki palvelee sekä henkilöasiakkaita että yrityksiä. Liiketoiminta-alueen tehtävänä on näille asiakkaille suunnattujen palveluiden kehittäminen, markkinointi ja jakelu.

Markkinat

Markkinaolot olivat vuoden 2002 toisella neljänneksellä edellisneljänneksen kaltaiset. Keskuspankkikorot pysyivät ennallaan Suomessa, Tanskassa ja Norjassa, mutta Ruotsin keskuspankki nosti ohjauskorkojaan 0,25 prosenttiyksiköllä. Pohjoismaisten ja kansainvälisten osakemarkkinoiden tilanne heikkeni entisestään toisella neljänneksellä.

Vähittäispankin tuotteiden kysyntä pysyi yleisesti vakaana toisella neljänneksellä pitkäaikaissäätämisen tuotteita lukuun ottamatta.

Liiketoiminta

Henkilöasiakkaiden luotot jatkoivat voimakasta kasvuaan. Luotonanto kasvoi neljänneksen aikana 1,0 miljardia euroa 50,2 miljardiin euroon. Lisäystä oli 10 prosenttia edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Henkilöasiakkaiden talletukset lisääntyivät 0,8 miljardia euroa ja olivat toisen neljänneksen lopussa 37,1 miljardia euroa. Kasvu edellisvuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna oli 8 prosenttia. Kasvu oli voimakkainta Norjassa ja Tanskassa.

Henkilöasiakkaiden luottomarginaalit pysyivät muuttumattomina toisella neljänneksellä, mutta talletusmarginaalit kasvoivat keskimäärin hieman.

Luotonanto yrityksille pysyi edellisneljänneksen tasolla ja oli kesäkuun lopussa 53,2 miljardia euroa. Luotonanto laski Ruotsissa, mutta kasvoi edelleen Suomessa, Tanskassa ja Norjassa. Ensimmäisellä neljänneksellä luotonanto oli kasvanut voimakkaasti. Edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna luotonanto yrityksille kasvoi 7 prosenttia. Yritysassiakkaiden talletukset lisääntyivät neljänneksen aikana 0,3 miljardia euroa 25,9 miljardiin euroon. Kasvu oli 16 prosenttia vuoden 2001 kesäkuusta.

Yritysassiakkaiden luottomarginaalit pysyivät toisella neljänneksellä edellisneljänneksen verrattuna ennallaan. Talletusmarginaalit kasvoivat hieman.

Kokonaisuutena luotonanto kasvoi neljänneksen aikana 1,0 miljardia euroa ja oli 103 miljardia euroa. Kasvu oli 8 prosenttia edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna. Luotonannosta noin puolet oli henkilöasiakkaiden asuntoluottoja ja yritysten kiinnelainoja. Talletukset lisääntyivät toisella neljänneksellä 1,0 miljardia euroa 63 miljardiin euroon. Kasvu oli 12 viime kuukauden aikana 12 prosenttia.

Sijoitusrahastojen nettomyynti oli toisella neljänneksellä 0,4 miljardia euroa, mikä on jonkin verran edellisneljänneksiä pienempi.

Nordea on tehnyt ehdollisen tarjouksen, jonka mukaan konserni ostaa korealaiselta LG:ltä 54,3 prosenttia puolalaisen LG Petro Bankin osakkeista. Nordea aikoo nyt antaa tarjouksen jäljellä olevista osakkeista. LG Petro Bank kuuluu Puolassa 20 suurimman pankin joukkoon ja sillä on yli 160 000 henkilöasiakasta. Myös monet suuret puolalaiset yritykset ovat sen asiakkaita.

Verkkopankki

Nordea vahvisti toisella neljänneksellä edelleen asemaansa eniten käytettynä verkkopankkina. Toisella neljänneksellä konsernin verkkopankkiasiakkaiden lukumäärä ylitti 3 miljoonaa. Kesäkuun lopussa verkkopankkiasiakkaita oli 3,1 miljoonaa ja Internetin välityksellä osakekauppaa käyviä asiakkaita 274 000.

Nordealla oli toisen neljänneksen lopussa yli 2 000 yritysasiakasta, jotka käyttivät e-bisnespalveluita. Palveluista suosituin on e-maksu, jonka käyttäjiä oli yli 1 800. Nordean e-bisnespalveluihin kuuluvat myös sähköinen lasku, tunniste, allekirjoitus ja palkka. Palveluita käyttävistä asiakkaista lähes 700 on mukana Nordean Solotorilla, sähköisellä kauppapaikalla, joka yhdistää suomalaiset, ruotsalaiset, norjalaiset ja tanskalaiset ostajat ja myyjät.

Verkkopankkiin kirjaututtiin 25,5 miljoonaa kertaa, eli kasvu oli 5,7 miljoonaa (29 prosenttia) vuoden 2001 toiseen neljänneeseen verrattuna. Maksujen määrä kasvoi toisella neljänneksellä 6,4 miljoonalla (27 prosenttia) 30,0 miljoonaan edellisvuoden vastaavaan aikaan verrattuna.

Tulos

Luotto- ja talletusvolyymien kasvu paransi rahoituskatetta edellisneljänneksen tavoin. Rahoituskate nousi kaikissa Pohjoismaissa volyymien kasvun ja vakaiden tai hieman kasvaneiden marginaalien ansiosta.

Tuotot yhteensä lisääntyivät voimakkaasti ensimmäiseen neljänneeseen verrattuna. Kasvu johtui pääasiassa 30 miljoonan euron voitosta, joka saatiin omistussuuden

myynnistä tanskalaisessa kiinnitysluottolaitos DLR:ssä. Palkkiotuotot lisääntyivät jonkin verran maksujenvälityksen palkkioiden kasvun ansiosta.

Kulut olivat toisella neljänneksellä edellisneljänneistä suuremmat. Kasvu aiheutui kausiluonteisesta henkilöstökulujen lisäyksestä ja Ruotsissa maksetuista 9 miljoonan euron erorahoista. Kuluja pyritään karsimaan toteuttamalla verkkopankin, monikanavaisen jakeluverkoston ja tuotannon keskittämisen mahdollistamat säästöt.

Kulu/tuotto-suhde laski toisella neljänneksellä 59 prosenttiin, kun se ensimmäisellä neljänneksellä oli 60 prosenttia.

Luottotappiot olivat neljänneksellä 21 miljoonaa euroa eli ne olivat edelleen hyvin matalalla tasolla. Liikevoitto oli 440 miljoonaa euroa, kasvua 20 miljoonaa euroa ensimmäiseen neljännekseen verrattuna.

Oman pääoman tuotto oli 25 prosenttia toisella neljänneksellä ja nousi siten hieman edellisneljänneksen 24 prosentista.

Liikevoitto

	Yhteensä		Tanskan vähittäispankki		Suomen vähittäispankki		Norjan vähittäispankki		Ruotsin vähittäispankki		Puola ja Baltian maat	
	4-6	1-3	4-6	1-3	4-6	1-3	4-6	1-3	4-6	1-3	4-6	1-3
Miljoonaa euroa	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002
Rahoituskate	774	758	211	207	222	217	107	105	228	223	6	6
Palkkiotuotot ja -kulut ja muut tuotot ¹	362	321	88	76	76	81	41	36	125	125	5	4
Tuotot yhteensä	1 136	1 079	299	283	298	298	148	141	353	348	11	10
Kulut yhteensä	-675	-644	-174	-168	-153	-151	-100	-95	-237	-220	-9	-10
Tulos ennen luottotappioita	461	435	125	115	145	147	48	46	116	128	2	0
Luottotappiot	-21	-15	-12	-14	-3	-1	-5	1	0	0	-1	-1
Liikevoitto	440	420	113	101	142	146	43	47	116	128	1	-1
Kulu/tuotto-suhde, %	59	60	58	59	51	51	67	68	67	63	86	100
Oman pääoman tuotto, %	25	24	23	21	35	37	14	15	22	25	7	-6

¹ Maakohtaisissa luvuissa ei ole mukana 30 miljoonan euron erää, joka liittyy omistussuuden myyntiin tanskalaisessa kiinnitysluottolaitos DLR:ssä.

Volyymit

	Yhteensä		Tanskan vähittäispankki		Suomen vähittäispankki		Norjan vähittäispankki		Ruotsin vähittäispankki		Puola ja Baltian maat	
	4-6	1-3	4-6	1-3	4-6	1-3	4-6	1-3	4-6	1-3	4-6	1-3
Miljardia euroa	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002
Luotonanto	103,5	102,4	28,1	27,6	22,5	22,4	18,2	17,7	33,9	34,0	0,8	0,7
Talletukset	62,9	61,9	14,1	13,9	20,5	19,9	9,5	9,4	18,3	18,3	0,5	0,5

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin

	4-6	1-3 ¹	10-12	7-9	4-6
	2002	2002	2001	2001	2001
Liikevoitto, miljoonaa euroa	440	420	366	425	463
Oman pääoman tuotto, %	25	24	18	22	24
Kulu/tuotto-suhde, %	59	60	58	57	56
Asiakaskunta: henkilöasiakkaita, miljoonaa	9,5	9,5	8,9	8,9	8,9
yritysasiakkaita, miljoonaa	0,9	0,9	0,6	0,6	0,6
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	23 400	23 600	22 700	22 700	22 600

¹ Postgirot Bank on mukana vuoden 2002 ensimmäisestä neljänneksestä alkaen.

Suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat

- Liikevoitto oli vakaa
- Tuotot laskivat 5 prosenttia
- Säilytyspalvelut sai Euromoney-palkinnon pohjoismaisista palveluistaan

Suuret yritys- ja yhteisöasiakkaat (Corporate and Institutional Banking, CIB) tarjoaa finanssituotteita ja -palveluita konsernin kaikille yritysasiakasryhmille. Sillä on asiakasvastuu suuryrityksistä, shipping-, offshore- ja öljyalan yrityksistä sekä rahoituslaitoksista. Investointi-pankkipalveluita tarjoaa erillinen juridinen yksikkö, Nordea Securities.

Markkinat

Pohjoismaisten ja kansainvälisten osakemarkkinoiden tilanne heikkeni entisestään toisella neljänneksellä. Yritysasiakkaat lykkäsivät tämän vuoksi sekä yrityskauppoja että päätöksiä käyttöomaisuus-investoinneista.

Osakemarkkinat

	Markkinavolyymi		Markkinaindeksi
	4–6, 2002 mrd euroa	4–6 vs. 1–3 %	4–6, 2002 %
Tanska	16,9	15,8	-11,7
Suomi	47,4	-10,6	-25,7
Norja	13,2	-15,9	-17,1
Ruotsi	72,1	-23,0	-21,2
Keskimäärin		-15,0	-18,9

Liiketoiminta

Suurasiakastoiminnon liiketoiminta jatkui melko vilkkaana. Kassanhallinnan ja velkapääomamarkkinoiden alueelta saatiin uusia asiakassopimuksia. Luottokannan laatu oli edelleen tiukassa valvonnassa.

Shipping-, offshore- ja öljyalalta saatiin joitakin uusia suuria rahoitus sopimuksia. Yleisesti markkinat hiljenivät jonkin verran. Euron vahvistuminen Yhdysvaltain dollariin nähden pienensi euromääräistä luotonantoa. Lyhyellä aikavälillä investointien näillä toimialoilla ei odoteta vilkastuvan merkittävästi.

Kansainvälisen toiminnon liiketoiminta pysyi edellisneljänneksen tasolla. Luotoannon volyymit ovat pienentyneet, mikä johtuu pääasiassa ydinliiketoimintaan kuulumattomien luottojen vähenemisestä. Riskisijoitusten kokonaismäärää on pienennetty.

Markets-toiminnon liiketoiminta oli vilkasta koko neljänneksen ajan. Erikoistuotteiden, kuten korko- ja valuuttajohdannaisien markkinointia valituille kohderyhmille tehostettiin, ja niiden kysyntä kasvoi merkittävästi etenkin Ruotsissa. Toiminta velkapääomamarkkinoilla jatkui edelleen vilkkaana. Nordea

oli yksi Suomen valtion, Carlsbergin ja Soneran euromääräisten joukkolainojen pääjärjestäjistä. Kaikkien kolmen lainan liikkeeseenlasku onnistui hyvin. Nordea vahvisti edelleen asemaansa johtavana pohjoismaisten yritysten syndikoidujen luottojen järjestäjänä.

Säilytyspalvelut menestyivät epävakailta osakemarkkinoilla hyvin. Edellisneljänneksen verrattuna tapahtumamäärät kasvoivat 12 prosenttia ja säilytyksessä olevat varat vähenivät vain 6 prosenttia 357 miljardiin euroon. Euromoney valitsi Nordean säilytyspalvelut Pohjoismaiden ja Itämeren alueen parhaiksi. Perusteluissa mainitaan pohjoismainen toiminta ja säilytyspalveluiden korkea laatu. Lisäksi Nordea arvioitiin Global Investorin European Clearing -tutkimuksessa Euroopan kolmanneksi suosituimmaksi selvityspankiksi sekä osakkeissa että korkotuotteissa. Palvelun laatua tarkasteltaessa Nordea arvioitiin Euroopan parhaaksi osakekaupassa ja kolmannelle sijalle korkotuotteissa.

Investointipankin liiketoiminta vilkastui toisella neljänneksellä pääasiassa corporate finance -toiminnan sopimusmäärän kasvun ansiosta. Nordea Securities säilytti markkinaosuuksilla mitattuna neljänneksen sijansa pohjoismaisilla osakemarkkinoilla (kun otetaan huomioon kunkin markkina-alueen suhteellinen paino). Se säilytti myös johtavan asemansa Pohjoismaiden M&A-markkinoilla. Euromoney palkitsi Nordea Securitiesin Tanskan parhaana M&A-neuvonantajana ja Suomen parhaana osakevälittäjänä. Nordea Securitiesin markkina-asemaa vahvistavia investointeja jatkettiin suunnitelmien mukaan toisella neljänneksellä. Nordea Securities pyrkii yleisesti karsimaan kuluja vuonna 2002. Lisäksi Nordea Securitiesissa on käynnistetty uusi projekti, jolla pyritään vähentämään osakevälityksen ja tukitoimintojen kuluja.

Vienti- ja erityisrahoituksen uusien sopimusten määrä ja arvo oli toisella neljänneksellä edellisneljänneestä suurempi.

Kansainvälisten maksujen määrä kasvoi 3 prosenttia.

Tulos

Tuotot yhteensä olivat toisella neljänneksellä 284 miljoonaa euroa eli 15 miljoonaa (5 prosenttia) pienemmät kuin edellisneljänneksellä. Rahoituskate laski 5 miljoonaa euroa, kun luotonantoa tietyillä alueilla vähennettiin ja ydinliiketoiminnan ulkopuolisista sopimuksista luovuttiin New Yorkissa ja yrityskauppojen rahoitusta hoitavassa yksikössä. Muut tuotot pienenevät 10 miljoonaa euroa, mutta Nordea Securitiesin liiketoiminnan vilkastuminen kompensoi osittain muiden yksiköiden liiketoiminnan lievää laskua.

Kulut yhteensä olivat toisella neljänneksellä 170 miljoonaa euroa, kasvua 12 miljoonaa euroa edellisneljänneksestä.

Kasvu aiheutui Nordea Securitiesiin tehdyistä investoinneista ja tietojenkäsittelyn kehityskuluista. Muut kulut pysyivät edellisneljänneksen tasolla.

Aiemmin kirjatuista luottotappioista saatuja palautuksia oli enemmän kuin tulevien tappioiden varalta tehtyjä varauksia. Luottotappioihin kirjattiin siten positiivinen luku, 8 miljoonaa euroa. Maariskivaraus ei ole mukana tässä luvussa. Luottokannan laatu on tyydyttävällä tasolla ja kaikki eteentulleet ongelmat on ratkaistu onnistuneesti.

Maariskivaraus aleni 7 miljoonaa euroa, mikä johtui pääasiassa riskisijoitusten pienentämisestä Brasiliassa, Iranissa ja Turkissa. Liikevoitto oli 127 miljoonaa euroa, oman pääoman tuotto 15 prosenttia ja kulu/tuotto-suhde 60 prosenttia.

Trading Infrastructure -ohjelman toteutus

Yksi Nordean yhdistymisprosessin toisen vaiheen hankkeista on Trading Infrastructure Programme (TIP). TIP-ohjelma on yhteinen sisäinen järjestelmä, jossa käsitellään valuutta- ja rahanmarkkinakaupat sekä OTC-johdannaisten kaupat. Tietoteknisten järjestelmien käyttöönotto aloitetaan syksyllä. Samanaikaisesti yhteisten järjestelmien ja prosessien käyttöönoton kanssa suuri osa back-office-toiminnoista keskitetään. Siirtymävaihe jatkuu vuoteen 2003. Kun TIP-ohjelman toteutus on saatu päätökseen, siitä saadaan merkittävää taloudellista hyötyä. Samalla toimintariskit vähenevät huomattavasti. TIP:stä saatavat hyödyt alkavat näkyä vuodesta 2004 alkaen.

Liikevoitto toiminnoittain

	Yhteensä		Suurasiakkaat		Shipping, Offshore and Oil Services		Kansainvälinen toiminto ¹		Investment Banking ¹		Muut		Markets ²	
	4-6	1-3	4-6	1-3	4-6	1-3	4-6	1-3	4-6	1-3	4-6	1-3	4-6	1-3
Miljoonaa euroa	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002
Rahoituskate	102	107	57	59	25	25	15	18	1	-	4	5		
Muut tuotot	182	192	105	107	12	15	23	26	26	16	16	28		
Tuotot yhteensä	284	299	162	166	37	40	38	44	26	16	20	33	112	120
Kulut yhteensä	-170	-158	-77	-63	-9	-7	-22	-24	-35	-23	-27	-41	-51	-52
Tulos ennen luottotappioita	114	141	85	103	28	33	16	20	-9	-7	-7	-8	61	68
Luottotappiot	8	-16	-12	-16	9	-6	2	4	-	-	9	2	-	-
Maariskivaraus	7	-2	-	-	-	-	7	-2	-	-	0	0	-	-
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta	-2	9	-	-	-	-	-3	7	-	-	1	2	-	-
Liikevoitto	127	132	73	87	37	27	22	29	-9	-7	3	-4	61	68
Luotonanto, mrd euroa	26,3	27,2	16,6	16,2	5,8	6,4	3,6	4,1	-	-	0,3	0,5	-	-

¹Luvut ovat tuloseriä toiminnon asiakasvastuullisena harjoittamasta toiminnasta. Sillä on tuottoja kuluja myös toiminnasta, josta sillä on palvelu- ja tuotevastuu. Nämä on kohdistettu konsernin muille asiakasvastuullisille yksiköille.

²Marketsilla on tuotevastuu valuutta- ja rahamarkkinatuotteista ja niihin liittyvistä johdannaisista sekä muista kaupankäyntituotteista. Marketsin toimintaa seurataan tuotekohtaisen tuloksen avulla. Tuotetulos sisältää kaikki kyseiseen tuotteeseen liittyvät tuotot ja kulut, jotka kohdennetaan CIB:n asiakasvastuullisille yksiköille.

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin

	4-6	1-3	10-12	7-9	4-6
	2002	2002	2001	2001	2001
Liikevoitto, miljoonaa euroa	127	132	142	-5	94
Oman pääoman tuotto, %	15	14	16	0	11
Kulu/tuotto-suhde, %	60	53	53	51	53
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	3 800	3 800	3 700	3 700	3 900

Varallisuudenhoito ja henkivakuutus

- **Vaikeassa markkinatilanteessa hoidossa oleva varallisuus väheni 7 prosenttia 100 miljardiin euroon**
- **Henkivakuutuksen arvostuserot ja varaukset pienenivät, mutta vakavaraisuus on edelleen riittävä**
- **Vuoden 2002 alkupuoliskon uudet nettomääräiset rahastosijoitukset vastaavat vuositasolla 17 prosenttia vuoden alussa hoidossa olleesta rahastovarallisuudesta. Vastaava luku kaikkien uusien sijoitusten osalta oli 9 prosenttia**
- **Nordea palkittiin Saksassa luokkansa parhaana osakerahastoryhmänä**

Liiketoiminta-alueeseen kuuluvat yhteisöasiakkaiden varallisuudenhoito, henki- ja eläkevakuutus, sijoitusrahastot, yksityispankkitoiminta sekä toiminta vähittäispankin säästämismarkkinoilla.

Markkinat

Pohjoismaiset ja kansainväliset osakeindeksit laskivat toisella neljänneksellä. MSCI World -osakeindeksi laski 13 prosenttia ja pohjoismaiset indeksit putosivat keskimäärin 19 prosenttia.

Liiketoiminta

Markkinatilanne vaikutti eri tavoin markkina-segmentteihin. Yksityiset sijoittajat eivät halunneet sijoittaa lisää osakkeisiin, mutta eivät enää luopuneet sijoituksistaan. Yhteisöasiakkaat sen sijaan vähensivät edelleen osakeomistuksiaan.

Liiketoiminta-alue keskittyi neljänneksellä strategisten projektien seuraamiseen. Vaikea toimintaympäristö otettiin huomioon toiminnassa, ja kulut pidettiin edelleen tiukassa valvonnassa.

Investment Management

Yhteisöasiakkaiden uudet sijoitukset vähenivät, kun vakuutusyhtiöihin ja eläkerahastoihin kohdistui painetta vähentää riskejä.

Liiketoimintayksikköön tulleet uudet sijoitukset olivat neljänneksen aikana nettomääräisesti 1,1 miljardia euroa, kun ne edellisneljänneksellä olivat 1,7 miljardia euroa. Osakekurssien laskun myötä hoidossa oleva varallisuus väheni kuitenkin 67,7 miljardiin euroon edellisneljänneksen lopun 74,0 miljardista eurosta. Keskimääräinen bruttomarginaali laski 0,19 prosenttiin, kun se edellisneljänneksellä oli 0,20 prosenttia.

Sijoitusrahastot

Reutersin tytäryhtiö Lipper nimesi Nordean rahastot toukokuussa Saksassa luokkansa parhaaksi osakerahastoryhmäksi ja palkitsi kaksi Nordean rahastoa luokkiensa parhaina rahastoina.

Nordean sijoitusrahastoihin tehtiin neljänneksen aikana nettomääräisesti 1,0 miljardia euroa uusia sijoituksia, kun niitä edellisneljänneksellä oli 2,1 miljardia euroa. Laskusta huolimatta vuoden 2002 alkupuoliskon uudet nettomääräiset rahastosijoitukset vastaavat vuositasolla 17 prosenttia vuoden alussa hoidossa olleesta rahastovarallisuudesta, mikä on selkeästi enemmän kuin strateginen tavoite, 12 prosenttia. Eurooppalainen jakelukanava osoitti edelleen merkityksensä uuden varallisuuden lähteenä ja toi edellisneljänneksen tavoin uusia sijoituksia 0,4 miljardia euroa.

Markkinaosuudet vuoden 2002 toisella neljänneksellä

	Pohjoismaat	Tanska	Suomi	Norja	Ruotsi
Uudet sijoitukset, netto	13,3 %	24,0 %	7,0 %	16,3 %	2,2 %
Hoidossa oleva varallisuus	20,0 %	27,3 %	24,8 %	8,9 %	17,9 %

Nordean sijoitusrahastoihin sijoitettu varallisuus väheni 3,6 miljardia euroa 34,2 miljardiin euroon. Sijoitusrahastojen keskimääräinen bruttomarginaali oli 1,02 prosenttia, mikä on 0,03 prosenttiyksikköä pienempi kuin edellisneljänneksellä.

Henkivakuutus

Nettomaksutulo oli 611 miljoonaa euroa, kun se edellisneljänneksellä oli 693 miljoonaa euroa. Sijoitusten tuotto (ilman sijoitussidonnaisia vakuutuksia) oli -1,9 prosenttia, kun se edellisneljänneksellä oli 0,5 prosenttia.

Henkivakuutusyhtiöitä pyrittiin vahvistamaan edelleen, ja sen vuoksi ruotsalaiselle yhtiölle annettiin 500 miljoonan Ruotsin kruunun pääomaila ja tanskalaiselle yhtiölle 100 miljoonan Tanskan kruunun pääomaila. Kokonaisuutena henkivakuutusyhtiöiden vakavaraisuus on riittävä.

Osakekurssien lasku neljänneksellä pienensi arvostuseroja. Arvostuserot ja varaukset olivat 1,2 miljardia euroa, mikä vastaa 7,5 prosenttia sitoumuksista.

Nordic Private Banking

Nordean pohjoismaisten yksityispankkiasiakkaiden toiminta oli edellisneljänneestä hiljaisempaa. Uusien

sijoitusten nettomäärä oli toisella neljänneksellä jonkin verran negatiivinen. Markkinoiden epäsuotuisan kehityksen seurauksena hoidossa oleva varallisuus laski 1,8 miljardia euroa 20,0 miljardiin euroon. Vain osa yksikön tuloksesta sisältyy varallisuudenhoito ja henkivakuutus -liiketoiminta-alueen tulokseen, sillä osa on mukana vähittäispankin tuloksessa.

European Private Banking

Luxemburgin tytäryhtiö ja sen sveitsiläinen sivukonttori saivat yksityispankkiasiakkailta hoitoonsa uutta nettovarallisuutta, vaikka asenteet olivatkin yleisesti erittäin varovaisia. Tästä huolimatta hoidossa oleva varallisuus laski 0,2 miljardia euroa 6,6 miljardiin euroon neljänneksen aikana.

Säästämisen ja sijoittamisen palvelut

Tämä liiketoimintayksikkö on varallisuudenhoito ja vähittäispankin yhteinen yksikkö, joka vastaa Nordean vähittäispankin asiakkaille Pohjoismaissa tarjottavien säästämistuotteiden myynnistä ja niihin liittyvistä neuvontapalveluista. Sen tulos sisältyy vähittäispankin tulokseen.

Nordean vähittäispankkiasiakkaiden kokonaissäästöt vähenivät hieman toisella neljänneksellä. Laskua oli sijoitusrahastoissa sekä osake- ja eläkesäästämässä, ja varallisuutta siirrettiin säästötileille ja joukkolainoihin.

Tulos

Varallisuudenhoito tulos pysyi suhteellisen hyvänä, vaikka toiminta hiljennettiin yleisesti. Toisen neljänneksen tuotetulos oli 49 miljoonaa euroa, kun se edellisneljänneksellä oli 56 miljoonaa euroa.

Henkivakuutuksen tulos ennen veroja laski -50 miljoonaan euroon (4 miljoonaa euroa) osakemarkkinoiden hiljennemisen seurauksena. Arvostuserot ja varaukset pienensivät toisella neljänneksellä 458 miljoonaa euroa. Tämä kattoi suurimman osa sijoitustoiminnan tappioista.

Volyymit, uudet sijoitukset ja marginaalit

Miljardia euroa	Yhteensä			Tanska		Suomi		Norja		Ruotsi	
	4-6 Uudet	1-3		4-6	1-3	4-6	1-3	4-6	1-3	4-6	1-3
	2002	sij.	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002	2002
Sijoitusrahastot ¹	34,2	1,0	37,8	10,6	11,0	3,8	4,2	1,4	1,5	15,3	18,0
Investment Management	67,7	1,1	74,0								
josta sijoitusrahastot	30,8	1,0	34,6								
josta konsernin sisäiset vakuutukset ²	19,5	0,2	20,7								
Nordic Private Banking	20,0	-0,1	21,8								
European Private Banking	6,6	0,2	6,8								
Kiinteistöt	1,9		1,8								
Yhteensä	99,6	1,3	107,6								
Sijoitusrahastomarginaali, % ³	1,02		1,05	0,62	0,65	1,45	1,46	1,00	1,03	1,14	1,18
Investment Management -marginaali, % ⁴	0,19		0,20								

¹ Mukaan lukien Pohjoismaiden ulkopuolella 3,1 miljardia euroa toisella neljänneksellä ja 3,0 miljardia euroa ensimmäisellä neljänneksellä.

² Sijoitussidonnaiset vakuutukset sisältyvät pääsääntöisesti muihin rahastoihin.

³ Tanskan marginaalit ovat nettomarginaaleja ja muiden maiden marginaalit bruttomarginaaleja (ennen rahastojen hallinnointikulua).

⁴ Marginaaleja laskettaessa otetaan huomioon Nordean sijoitusrahastot ja konsernin sisäiset vakuutukset.

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin – varallisuudenhoito

Miljoonaa euroa	4-6	1-3	10-12	7-9	4-6
	2002	2002	2001	2001	2001
Tuotot	124	131	133	117	133
Kulut	-49	-48	-63	-52	-54
Jakelukulut vähittäispankissa	-26	-27	-15	-15	-14
Tuotetulos	49	56	55	50	65
josta vähittäispankin osuus	19	31	30	33	45
Liikevoitto, asiakasvastuulliset yksiköt	23	25	25	17	20
Kulu/tuotto-suhde, % - asiakasvastuulliset yksiköt	62	61	64	69	67
Hoidossa oleva varallisuus, miljardia euroa	100	108	105	87	101
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	856	846	846	842	848

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin – henkivakuutus

Miljoonaa euroa	4-6 2002	1-3 2002	10-12 2001	7-9 2001	4-6 2001
<i>Perinteinen henkivakuutus</i>					
Vakuutusmaksutulo, jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	486	559	589	367	589
Vakioitu sijoitustoiminnan tulos ¹	239	239	288	279	285
Korvauskulut, maksetut korvaukset ja varausten muutos	-643	-704	-889	-555	-789
Vakuutustoiminnan liikekulut	-31	-31	-29	-26	-29
Oikaistu tulos¹	51	63	-41	65	56
Kurssivaihteluiden vaikutus sijoitustoiminnan tulokseen	-540	-158	267	-776	56
Säännösten mukainen tulos	-489	-95	226	-711	112
josta vakuutuksenottajien osuus	-11	-11	-5	-1	-22
josta siirrot varauksiin/varauksista	453	108	-216	659	-50
Sairausvakuutus- ja tapaturmavakuutustoiminnan tulos	-5	0	-	-	-
Tulos ennen veroja	-52	2	5	-53	40
<i>Sijoitussidonnaiset vakuutukset</i>					
Vakuutusmaksutulo, jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	125	134	189	91	157
Tulos ennen veroja	2	2	-1	4	2
<i>Yhteensä</i>					
Vakuutusmaksutulo, jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	611	693	778	458	746
Tulos ennen veroja	-50	4	4	-49	42
josta vähittäispankin osuus	16	12	22	11	22
Joukkolainat	11 699	11 453	11 205	10 813	10 636
Osakkeet	4 859	5 330	5 001	4 384	5 455
Kiinteistöt	1 872	1 782	1 740	1 663	1 502
Sijoitussidonnaiset vakuutukset	3 144	3 533	3 378	2 952	3 353
Sijoitukset yhteensä	21 574	22 098	21 324	19 812	20 946
Sijoitusten tuotto, % ²	-1,9	0,5	3,3	-3,1	1,7
Vastuuvelka	20 917	21 242	20 534	19 120	20 027
Arvostuserot ja varaukset	1 238	1 696	1 776	1 563	2 185
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	787	796	802	827	835

¹ Säännösten mukaisessa raportoinnissa sijoitukset arvostetaan markkina-arvoon, minkä vuoksi lyhytaikaiset kurssivaihtelut vaikuttavat tulokseen. Vakioitu sijoitustoiminnan tulos on laskettu henkivakuutuksen sijoitusomaisuuden pitkän aikavälin tuotto-odotuksen mukaan.

² Ilman sijoitussidonnaisten vakuutusten vaikutusta.

Vahinkovakuutus

- **Vahinkovakuutustoiminta myytiin**
- **Tryg osti Zurichin vahinkovakuutus-toiminnan Tanskassa ja Norjassa**

Liiketoiminta-alueeseen kuului Nordean vahinkovakuutuksen ensi- ja jälleenvakuutustoiminta.

Vahinkovakuutustoiminnan uudelleenjärjestelyt toteutettiin. Koko vahinkovakuutustoiminta siirrettiin Tryg i Danmarkille 1. heinäkuuta alkaen.

Markkinat

Henkilövahinkojen korvauksia koskevan uuden lain vuoksi vakuutusmaksuja on korotettu Tanskassa pääasiassa liikennevakuutuksen osalta.

Liiketoiminta

Tryg Forsikring ja Vesta tekivät Zurich Services Groupin kanssa sopimuksen, jonka mukaan ne ostavat huomattavan osan Zurichin vahinkovakuutustoiminnasta Tanskassa ja Norjassa. Osapuolet sopivat myös, että Tryg Forsikring ja Vesta tarjoavat vakuutuspalvelunsa Tanskassa ja Norjassa Zurichin kansainvälisten asiakkaiden käyttöön.

Vahinkovakuutustoiminta Suomessa on kasvanut huomattavasti vuoden alusta. Vakuutuksia on myyty noin 20 000 kappaletta, kun tavoite on 40 000 vakuutusta vuoden loppuun mennessä. Asiakaskunta muodostuu Suomessa vain henkilöasiakkaista. Tällä hetkellä myynnissä on kuusi erilaista vakuutusta.

Vahinkovakuutuksen myynnin yhteydessä Tryg Forsikring ja Nordea sopivat strategisesta kumppanuudesta. Lisäksi Tryg Forsikring on tehnyt Nordean kanssa sopimuksen vapaaehtoisten sairausvakuutusten myynnistä yritysasiakkaille. Tryg Forsikring on siten näiden vakuutusten ensisijainen tarjoaja.

Vahinkovakuutus on perustanut pohjoismaisen hätäkeskuksen, josta epäonniset matkailijat saavat asiantuntevaa apua kaikkina vuorokauden aikoina. Hätäkeskuksen palveluja voivat käyttää ne suomalaiset, norjalaiset ja tanskalaiset asiakkaat, jotka ovat ottaneet konsernin matkavakuutuksen.

Tulos

Kokonaisvakuutusmaksutulo kasvoi toisella neljänneksellä 9 prosenttia edellisneljänneksestä. Maksutuloa kasvatti lähinnä toiminta Norjassa.

Kausivaihteluiden ja epäsuotuisten säiden seurauksena korvaussuhde oli toisella neljänneksellä edellisneljänneksen tavoin korkealla ja epätyytyttävällä tasolla.

Korvaussuhteeseen vaikuttivat lisäksi Tanskassa useat suuret vahingot. Norjassa ja Tbi:ssä korvaussuhteeseen vaikuttivat kertaluonteiset tapahtumat.

Kulut olivat edellisneljänneksen tasolla ja liikekulusuhde oli 29 prosenttia.

Sijoitustoiminnan tulokseen vaikuttivat osakesalkusta aiheutuneet tappiot. Sijoitusten vuotuinen tuotto oli 2,4 prosenttia, mikä vastaa benchmark-arvoa.

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin

	4-6	1-3	10-12	7-9	4-6
Miljoonaa euroa	2002	2002	2001	2001	2001
Kokonaisvakuutusmaksutulo	548	505	494	470	453
Vakuutustekninen tulos	-18	-24	-42	11	25
Sijoitustoiminnan tulos	-29	-7	43	-35	11
Tulos ennen veroja	-47	-31	1	-24	36
Yhdistetty kulusuhde, %	111	113	114	105	100
Vakuutustekninen tulos / vakuutusmaksutulo, netto, jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen, %	-4	-6	-10	3	7
Liikevoitto / vakuutusmaksutulo, netto, jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen, %	-11	-8	0	-6	10
Oman pääoman tuotto, %	-23	-15	8	-18	26
Joukkolainat	1 955	1 860	1 790	1 628	1 518
Osakkeet	342	455	437	372	444
Kiinteistöt	439	434	430	426	407
Sijoitukset yhteensä	2 736	2 749	2 657	2 426	2 369
Sijoitusten vuotuinen tuotto, % ¹	2,4	4,8	2,9	-2,8	4,8
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	4 400	4 430	4 290	4 280	4 220

¹ Ennen sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirtoa.

Konsernin varainhallinta

- **Liikevoitto oli 21 miljoonaa euroa**
- **Ylemmän toissijaiseen omaan pääomaan luettava pääomalaina laskettiin liikkeeseen**

Konsernin varainhallinta vastaa konsernin omista sijoituksista ja muuhun kuin vakuutustoimintaan liittyvästä riskitradingistä sekä konsernin varainhankinnasta ja taseriskien hallinnasta.

Markkinat

Yhdysvaltain keskuspankki ja Euroopan keskuspankki pitivät ohjauskorkonsa ennallaan toisen neljänneksen aikana. Ruotsin keskuspankki nosti ohjauskorkoaan 4 prosentista 4,25 prosenttiin. Eurooppalaisten valtionlainojen korot laskivat 0,3–0,4 prosenttiyksikköä.

Pohjoismaiset ja kansainväliset osakeindeksit laskivat neljänneksen aikana. MSCI World -osakeindeksi laski 13 prosenttia ja pohjoismaiset indeksit laskivat keskimäärin 19 prosenttia.

Liiketoiminta

Konsernin varainhallinnan markkinariskit olivat edelleen suhteellisen pienet.

Kesäkuun lopussa konsernin varainhallinnan kaupankäyntipositioihin sisältyvä korkoriski oli 119 miljoonaa euroa olettaen, että markkinakorot muuttuisivat samansuuntaisesti yhdellä prosenttiyksiköllä. Edellisneljänneksen lopussa vastaava riski oli 108 miljoonaa euroa.

Osakeriski, jota mitataan VaR:na oli neljänneksen lopussa 60 miljoonaa euroa, kun se edellisneljänneksen lopussa oli 72 miljoonaa euroa. Lukuun sisältyvät kaikki noteeratut ja noteeraamattomat osakkeet sekä yksityiset sijoitukset.

Nordea laski heinäkuussa ensimmäistä kertaa liikkeeseen puntamääräisen ikuisen lainan, jolla on huonompi etuoikeus kuin muilla lainoilla. Laina on määrältään 300 miljoonaa puntia ja se luetaan ylempään toissijaiseen omaan pääomaan. Se otettiin hyvin vastaan epävakasta markkinatilanteesta huolimatta. Lainalla pyritään vahvistamaan pääomarakennetta ja laajentamaan sijoittajakuntaa tarjoamalla merkittäviä brittisijoittajia houkutteleva kiinteäkorkoinen, puntamääräinen sijoitusvaihtoehto. Lisäksi Nordea laski heinä-elokuussa liikkeeseen 300 miljoonan euron ylempään toissijaiseen omaan pääomaan luettavan pääomalainan.

Tulos

Toisen neljänneksen liikevoitto oli 21 miljoonaa euroa verrattuna 35 miljoonaan euroon edellisneljänneksellä.

Sijoitustoiminnan tulos oli 4 miljoonaa euroa tappiollinen, kun se ensimmäisellä neljänneksellä oli 11 miljoonaa voitollinen. Joukkolainoista saadut tuotot olivat 28 miljoonaa euroa, kun ne edellisneljänneksellä olivat 6 miljoonaa euroa tappiolliset. Osakesijoituksista syntynyt tappio oli 32 miljoonaa euroa. Edellisneljänneksellä osakkeista saatiin 17 miljoonan euron voitto.

Konsernin varainhankinnan liikevoitto oli 25 miljoonaa euroa.

Liikevoitto toiminnoittain

	Yhteensä		Sijoitukset ja riskit -toiminto				Konsernin varainhankinta	
			Kiinteätuottoiset arvopaperit		Osake- salkut			
	4-6 2002	1-3 2002	4-6 2002	1-3 2002	4-6 2002	1-3 2002	4-6 2002	1-3 2002
Miljoonaa euroa								
Tuotot			31	-5	-31	18	32	30
Kulut			-3	-1	-1	-1	-7	-6
Liikevoitto ilman sijoitustoiminnan tuottoja ja kuluja	25	24					25	24
Sijoitustoiminnan tulos	-4	11	28	-6	-32	17		
Liikevoitto	21	35						

Tunnusluvut vuosineljänneksittäin

	4-6 2002	1-3 2002	10-12 2001	7-9 2001	4-6 2001
Liikevoitto, miljoonaa euroa	21	35	38	21	35
Kulu/tuotto-suhde, %	22	23	17	23	22
Joukkolainat, miljardia euroa	13 496	15 124	13 378	11 942	11 725
Osakkeet, miljardia euroa	616	682	574	622	713
Sijoitukset yhteensä	14 112	15 806	13 952	12 564	12 438
Henkilöstömäärä (henkilötyövuotta)	104	106	101	103	106

Torstaina 22. elokuuta 2002

Thorleif Krarup
Konsernijohtaja

- Puhelinkonferenssi, jossa on paikalla johdon edustajia, pidetään 22. elokuuta 2002 klo 18.00 Ruotsin aikaa. (Puhelinkonferenssiin voi osallistua soittamalla numeroon +44 (0)20 8 240 8248 (password Nordea) 10 minuuttia ennen tilaisuuden alkua.)
- Tämä osavuositarkastus on saatavana Internetistä osoitteesta www.nordea.com.
- Internetistä on saatavana myös tähän osavuositarkastukseen liittyvä graafinen esitys.

Lisätietoja:

Arne Liljedahl, konsernin talousjohtaja	+46 8 614 7996	
Sigurd Carlsen, sijoittajasuhteet	+46 8 614 7852	(tai +46 70 204 9878)
Erik Evrén, konserniviestintä	+46 8 614 8611	(tai +46 70 946 5389)

Tapahtumat vuonna 2002:

Capital Markets -päivä järjestetään Lontoossa 23. syyskuuta.
Osavuositarkastus tammi-syyskuulta 2002 julkistetaan 22. lokakuuta.

Tilintarkastajien lausunto

Olemme yleisluonteisesti tarkastaneet tämän osavuositarkastuksen Ruotsin Föreningen Auktoriserade Revisorer FAR:n suositusten mukaisesti. Yleisluonteinen tarkastus on olennaisesti rajoitetumpi kuin tilintarkastus. Tarkastuksessa ei ole ilmennyt seikkoja, jotka antaisivat aiheen olettaa, ettei osavuositarkastusta olisi laadittu Ruotsin sijoitus- ja selvitystoimintaa sekä luottolaitosten ja sijoituspalveluyhtiöiden tilinpäätöksiä koskevien lakien mukaisesti.

Tukholma, 22. elokuuta 2002
KPMG

Ruotsin rahoitustarkastuksen määräämä
tilintarkastaja

Caj Nackstad
Auktorisoitu tilintarkastaja

Olle Gunnarsson
Auktorisoitu tilintarkastaja

Tämä tiedote julkistetaan myös ruotsiksi, norjaksi, tanskaksi ja englanniksi. Jos erikielisten tekstien välillä on epä johdonmukaisuuksia, englanninkielinen teksti on oikea.

Säännösten mukainen tuloslaskelma

Miljoonaa euroa	Liite	4-6 2002	4-6 2001	1-6 2002	1-6 2001
Korkotuotot		2 598	2 909	5 107	5 966
Korkokulut		-1 667	-1 968	-3 282	-4 093
Rahoituskate		931	941	1 825	1 873
Osinkotuotot		22	21	27	44
Palkkiotuotot ja -kulut		405	376	791	741
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot	1	60	27	142	176
Liiketoiminnan muut tuotot		40	153	69	181
Liiketoiminnan tuotot yhteensä		1 458	1 518	2 854	3 015
Hallintokulut:					
Henkilöstökulut		-512	-473	-1 013	-948
Muut kulut		-366	-340	-724	-663
Suunnitelman mukaiset poistot		-79	-68	-157	-133
Liiketoiminnan kulut yhteensä		-957	-881	-1 894	-1 744
Tulos ennen luottotappioita		501	637	960	1 271
Luottotappiot, netto	2	-55	-60	-118	-106
Saamisen turvaamiseksi hankittujen kiinteistöjen arvomuutokset	2	-1	1	-1	2
Osuus pääomaosuusmenetelmällä yhdisteltyjen yritysten tuloksesta		17	20	32	31
Liikevoitto, pankkitoiminta		462	598	873	1 198
Tulos ennen veroja, vakuutustoiminta	3	-144	70	-179	17
Liikevoitto		318	668	694	1 215
Eläkekulujen oikaisu		-155	9	-160	17
Verot		-72	-193	-174	-350
Vähemmistöosuus		0	-1	0	-2
Tilikauden tulos		91	483	360	880
Osakekohtainen tulos (laimennusvaikutuksen jälkeen), euroa		0,03	0,16	0,12	0,29

Liitteet

	1-6 2002	1-6 2001
Liite 1 Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot , miljoonaa euroa		
Osakkeet/osuudet ja muut osakesidonnaiset erät	-17	44
Korolliset arvopaperit ja muut korkosidonnaiset erät	25	33
Muut	3	1
Valuuttatoiminnan nettotuotot	131	98
Yhteensä	142	176
Liite 2 Luottotappiot, netto , miljoonaa euroa		
<i>Saatavakohtaisesti arvostetut saamiset</i>		
Toteutuneet luottotappiot	121	265
Tilikauden aikana toteutuneet luottotappiot, joista on aikaisemmin tehty luottotappiovaraus	-91	-232
Tilikauden aikana tehdyt luottotappiovaraukset	292	312
Palautukset toteutuneista luottotappioista	-48	-47
Luottotappiovarausten peruutukset	-161	-216
	113	82
<i>Saatavaryhmäkohtaisesti arvostetut saamiset</i>		
Toteutuneet luottotappiot	9	9
Palautukset toteutuneista luottotappioista	-7	-7
Luottotappiovarausten peruutukset / uudet luottotappiovaraukset	-3	9
	-1	11
<i>Yleiset luottotappiovaraukset</i>		
Yleisten luottotappiovarausten peruutukset / uudet yleiset luottotappiovaraukset	11	-
Maariski	-5	13
Vastuusitoumukset	0	0
Luottotappiot, netto	118	106
Saamisen turvaamiseksi hankittujen kiinteistöjen arvomuutokset	1	-2
Luottotappiot liiketoiminta-alueisiin perustuvassa tuloslaskelmassa	119	104

	1-6 2002	1-6 2001
Liite 3 Tulos ennen veroja, vakuutustoiminta, miljoonaa euroa		
Vahinkovakuutus		
Vakuutusmaksutulo jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	841	733
Sijoitustoiminnan tuotot	64	58
Korvauskulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	-698	-572
Vakuutustoiminnan liikekulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	-249	-193
Vakuutustoiminnan tulos	-42	26
 Sijoitustoiminta		
Korot ym.	70	68
Toteutuneet ja toteutumattomat voitot	-35	-23
Sijoitustoiminnan kulut	-4	-3
Sijoitustoiminnan nettotuotto-osuuden siirto	-67	-63
Sijoitustoiminnan tulos	-36	-21
Tulos ennen veroja, vahinkovakuutus	-78	5
 Henki- ja eläkevakuutus		
Vakuutusmaksutulo jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	1 236	1 355
Maksetut korvaukset ja varausten muutos	-923	-1 522
Asiakashyvitystasausvastuun muutos	261	416
Vakuutustoiminnan liikekulut jälleenvakuuttajien osuuden jälkeen	-79	-74
Sairausvakuutus- ja tapaturmavakuutustoiminnan vakuutustekninen tulos	-4	-
 Sijoitustoiminta		
Tuotot kiinteistöomaisuudesta	69	47
Korot ym.	323	378
Toteutuneet ja toteutumattomat myyntivoitot	-962	-615
Sijoitustoiminnan kulut	-10	-10
Eläkkeistä maksettava vero ym.	44	53
Tulos ennen veroja, henki- ja eläkevakuutus	-45	28
 Liikevoitto ennen konsernioikaisuja	-123	33
Vahinkovakuutustoiminnan myynti	-40	-
Konsernioikaisu (liikearvopoisto)	-16	-16
Liikevoitto, vakuutustoiminta	-179	17

Tilinpäätösperiaatteet

Raportointi on muutettu vuoden 2002 alusta lähtien Ruotsin rahoitustarkastuksen luottoja koskevien uusien määräysten mukaiseksi. Nordea Bank Norgen hankinnan yhteydessä joulukuussa 2000 konserni teki yleisen luottotappiovarauksen. Varaus liittyi luottoihin, joita ei oltu vielä luokiteltu epävarmoiksi saamisiksi. Vuoden 2001 lopussa varaus oli 235 miljoonaa euroa. Erään sisältyi vuoden 2001 kolmannella neljänneksellä tehdystä sadan miljoonan euron yleisestä luottotappiovarauksesta jäljellä olleet 36 miljoonaa euroa. Nordean luottotappiovaraukset analysoitiin ja määritettiin uusien määräysten mukaan vuoden 2002 ensimmäisellä neljänneksellä, minkä jälkeen vuoden 2001 lopun varaukset (2 259 miljoonaa euroa, 155 miljoonan euron maariskit pois lukien) luokiteltiin uudelleen seuraavasti:

Miljoonaa euroa	
Varaukset saatavakohtaisesti arvostetuista saamisista	1 803
Varaukset saatavaryhmäkohtaisesti arvostetuista saamisista	92
Yleiset luottotappiovaraukset	364
Yhteensä	2 259

Muilta osin on noudatettu Ruotsin kirjanpitolautakunnan vuoden 2002 alusta voimaan tulleita suosituksia. Näiden suositusten noudattaminen ei ole vaikuttanut raportointiin. Tilinpäätösperiaatteet ja laskentatavat ovat muilta osin samat kuin Nordean vuoden 2001 tilinpäätöksessä.

Käytetyt vaihtokurssit

	1-6 2002	1-6 2001	1-12 2001
<u>1 euro = ... Ruotsin kruunua</u>			
Tuloslaskelma (keskikurssi)	9,1375	9,0526	9,2684
Tase (kurssi kauden lopussa)	9,1015	9,2125	9,3012
<u>1 euro = ... Tanskan kruunua</u>			
Tuloslaskelma (keskikurssi)	7,4321	7,4601	7,4515
Tase (kurssi kauden lopussa)	7,4292	7,4444	7,4365
<u>1 euro = ... Norjan kruunua</u>			
Tuloslaskelma (keskikurssi)	7,6663	8,0981	8,0516
Tase (kurssi kauden lopussa)	7,4305	7,8865	7,9515

Säännösten mukainen tase

	30.6. 2002	31.12. 2001
Miljardia euroa		
Saamiset luottolaitoksilta	22	24
Luotonanto	143	138
Korolliset arvopaperit	29	33
Osakkeet	1	1
Tytär- ja osakkuusyhtiöosakkeet	1	1
Aineettomat hyödykkeet	3	3
Kiinteistöomaisuus	2	2
Muut pankkitoiminnan varat ¹	26	16
Vakuutustoiminnan varat ¹	24	24
Vastaavaa yhteensä	251	242
 Velat luottolaitoksille ja keskuspankeille	30	30
Yleisön talletukset	90	83
Muut velat yleisölle	2	5
Yleiseen liikkeeseen lasketut velkakirjat	60	61
Muut pankkitoiminnan velat	28	23
Vakuutustoiminnan velat	23	22
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	6	6
Vähemmistöosuus	0	0
Oma pääoma	12	12
Vastattavaa yhteensä	251	242
¹ josta sijoitukset, joissa riski on asiakkailta ja vakuutusentittajilla.	6	6
 Oman pääoman muutokset, miljoonaa euroa	1-6 2002	1-6 2001
Oma pääoma kauden alussa	11 819	11 105
Osinko	-682	-675
Vaihtovelkakirjojen vaihto osakkeiksi	14	-
Omat osakkeet ¹	-20	-98
Muuntoerot	41	-76
Kauden tulos	360	880
Oma pääoma kauden lopussa	11 532	11 136
¹ Konsernin omistuksessa oli kesäkuun lopussa 22,6 miljoonaa omaa osaketta (31.12.2001 niitä oli 17,9 miljoonaa). Näistä 5,2 miljoonaa oli Trygin omistuksessa (0,5 miljoonaa 31.12.2001). Tammi-kesäkuussa osakkeita oli konsernin omistuksessa keskimäärin 17,5 miljoonaa.		
 Vakavaraisuus	30.6. 2002	31.12. 2001
Ensisijainen oma pääoma, miljoonaa euroa	10 075	9 900
Vakavaraisuuspääoma, miljoonaa euroa	12 101	12 353
Riskisijoitukset (pankkitoiminta), miljardia euroa	136	136
Ensisijaisen oman pääoman osuus riskisijoituksista, %	7,4	7,3
Vakavaraisuussuhde, %	8,9	9,1

Liitteet

Johdannaissohjeet

	Korko- ohjeet		Osake- ohjeet		Valuutta- ohjeet	
	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo	Markkina- arvo	Kirjanpito- arvo
Miljoonaa euroa						
30.6.2002						
Positiivinen arvo	5 271	5 082	291	204	9 744	9 468
Negatiivinen arvo	5 594	5 430	200	165	11 624	10 714

	1-6 2002	1-6 2001
Rahoituslaskelma, miljoonaa euroa		
Varsinaisen liiketoiminnan kassavirta ennen varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvien saamisten ja velkojen muutosta	1 701	1 109
Varsinaiseen liiketoimintaan kuuluvien saamisten ja velkojen muutos	-339	-4 745
Varsinaisen liiketoiminnan kassavirta	1 362	-3 636
Investointien kassavirta	286	4 252
Rahoitustoiminnan kassavirta	-1 541	-931
Kauden kassavirta	107	-315
Likvidit varat kauden alussa	8 323	5 831
Likvidit varat kauden lopussa	8 430	5 516

Luottosalkku, miljoonaa euroa	30.6.2002			31.12.2001		
	Luotonanto	Epävarmat saamiset		Luotonanto	Epävarmat saamiset	
		Netto	Varaukset		Netto	Varaukset
Yritykset	85 407	653	1 926	84 088	655	1 866
Henkilöasiakkaat	55 051	222	379	50 716	200	393
Julkisyhteisöt	2 990	0	0	2 766	0	0
Yhteensä	143 448	875	2 305	137 570	855	2 259

	30.6. 2002	31.3. 2002	31.12. 2001	30.9. 2001	30.6. 2001
Epävarmat saamiset, miljoonaa euroa					
Epävarmat saamiset, brutto	3 180	3 132	3 114 ¹	3 120	3 040
Luottotappiovaraukset	-2 305	-2 291	-2 259	-2 267	-2 122
josta varaukset saatavakohtaisesti arvostetuista saamisista	-1 836	-1 829	-1 803	..	..
varaukset saatavaryhmäkohtaisesti arvostetuista saamisista	-79	-82	-92	..	..
yleiset luottotappiovaraukset	-390	-380	-364	..	..
Epävarmat saamiset, netto	875	841	855¹	853	918

Luottotappiovaraukset / epävarmat saamiset, brutto, %	72	73	73	73	70
Epävarmat saamiset, netto, %:ia luotonannosta	0,6	0,6	0,6	0,6	0,7

Saamisen turvaamiseksi hankittu omaisuus

Kiinteistöomaisuus	12	13	13	17	12
Osakkeet ja osuudet	34	38	35	33	19
Muut	1	1	1	1	8
Yhteensä	47	52	49	51	39

¹ Ruotsin rahoitustarkastuksen määräysten mukaan matalakorkoiset saamiset luokitellaan epävarmoiksi saamisiksi. Vuoden 2001 lopun luvut on

luokiteltu uudelleen ja niihin on sisällytetty 28 miljoonaa euroa matalakorkoisia saamisia, jotka aiemmin luokiteltiin ongelmaluotoiksi.

Nordea AB (publ)

	1-6	1-6	
Miljoonaa euroa	2002	2001	
Tuloslaskelma			
Liiketoiminnan tuotot	7	-	
Liiketoiminnan kulut:			
Henkilöstökulut	-12	-1	
Liiketoiminnan muut kulut	-35	-16	
Liiketappio	-40	-17	
Arvopaperikaupan ja valuuttatoiminnan nettotuotot:			
Korkotuotot	21	13	
Korkokulut	-24	-8	
Palkkiokulut	0	0	
Muut rahoituserät	-27	14	
Tulos rahoituserien jälkeen	-70	2	
Eläkekulujen oikaisu	-2	-	
Tulos ennen veroja	-72	2	
Tilikauden verot	-	-	
Tilikauden tulos	-72	2	
	30.6.	31.12.	30.6.
Tase	2002	2001	2001
Vastaavaa:			
Tytäryhtiöosakkeet	9 358	9 307	7 796
Pitkäaikaiset saamiset ¹	238	183	132
Vaihtuvat vastaavat	155	1 850	293
Vastaavaa yhteensä	9 751	11 340	8 221
Vastattavaa:			
Oma pääoma	8 987	9 727	8 100
Vapaaehtoiset varaukset	68	67	-
Pakolliset varaukset	9	8	1
Velat, joilla on huonompi etuoikeus kuin muilla veloilla	97	111	113
Muut velat ¹	590	1 427	7
Vastattavaa yhteensä	9 751	11 340	8 221
		1-6	1-6
Oman pääoman muutokset, miljoonaa euroa		2002	2001
Oma pääoma kauden alussa		9 727	8 892
Takaisinostetut omat osakkeet		-	-119
Osinko		-682	-675
Vaihtovelkakirjojen vaihto osakkeiksi ²		14	-
Kauden tulos		-72	2
Oma pääoma kauden lopussa		8 987	8 100

¹ Nordea Livförsäkring I Sverige AB (publ) laski liikkeeseen 500 Ruotsin kruunun pääomalainan kesäkuussa 2002. Lainan merkitsi Nordea AB

(publ) ja sen rahoitti Nordea Bank Sverige AB (publ).

² Nordea AB:n (publ) vaihtovelkakirjoja 1999/2042 vaihdettiin osakkeiksi. Vaihtojen perusteella laskettiin liikkeelle 2 405 087 osaketta ja osakepääomaa korotettiin 953 184,08 euroa. Osakepääoman korotuksen jälkeen yhtiön osakepääoma on 1 183 036 379,46 euroa ja osakkeiden

lukumäärä 2 985 071 177.